KUTSESTANDARD

Täiskasvanute koolitaja, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Täiskasvanute koolitaja, tase 8	8

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Täiskasvanute koolitaja, tase 8 on koolitaja ettevalmistuse ja koolitamise kogemusega ekspert, kes sihipäraselt loodud õppesituatsioonis toetab täiskasvanud inimeste õppimist ja enesearengut, arvestades õppijate eripäraga ning toetades igakülgselt nende isiksuslikku arengut. 8. taseme täiskasvanute koolitaja on pikaajalise praktilise kogemusega koolitaja, kes töötab iseseisvalt ka keerulistes ja ettearvamatutes olukordades ning võtab vastutuse enda ja töörühmade (sh kolleegide) töö tulemuste eest. Ta kavandab õppijale variatiivseid ja innovaatilisi õppevõimalusi lähtuvalt sihtrühma vajadustest ning õppekava õpiväljunditest, töötab välja uusi või arendab olemasolevaid õppekavu. Vastutab õppeprotsessi kavandamise, läbiviimise ja hindamise eest. 8. taseme täiskasvanute koolitaja populariseerib elukestvat õpet, osaleb võrgustikutöös, arendus-, loome- või teadustegevuses (nt osaleb hariduspoliitika, -kontseptsioonide ja -strateegiate loomisel; korraldab ja/või viib läbi uuringuid ja tutvustab nende tulemusi; hindab õppekavu, projekte jms; esineb konverentsidel ja/või seminaridel; publitseerib artikleid jms). Ta panustab valdkonna arengusse ja uute täiskasvanute koolitajate väljaõppesse, koolitab, juhendab ja nõustab teisi koolitajaid. Kutsealal tegutsevad ka 5., 6. ja 7. taseme täiskasvanute koolitajad (vt lisa 1 Täiskasvanute koolitaja kutsete kirjeldused).
A.2 Tööosad
A.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine 1. Õpperühma ja sihtgrupi õpivajaduste väljaselgitamine 2. Õppekava koostamine ja koolituse planeerimine. 3. Koolituse sisu ettevalmistamine. 4. Õppematerjalide ja -vahendite koostamine, valimine, kohandamine ja uuendamine. A.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine 1. Õppijate toetamine õpieesmärkide seadmisel. 2. Õppekeskkonna kujundamine. 3. Õppeprotsessi juhtimine. 4. Grupiprotsesside suunamine. 5. Õpiväljundite saavutamise hindamine. A.2.3 Õppeprotsessi analüüs ja hindamine 1. Informatsiooni kogumine. 2. Informatsiooni analüüsimine. 3. Hindamine. 4. Huvitatud osapoolte teavitamine õppe tulemustest. A.2.4 Arendus-, loome- või teadustegevus täiskasvanukoolituse valdkonnas

1. Täiskasvanukoolituse valdkonna arendus-, loome- või teadustegevusse panustamine. 2. Elukestva õppe põhimõtete kujundamine ja elluviimine. 3. Võrgustike ja/või töögruppide töös osalemine 4. Täiskasvanute koolitajate nõustamine ja juhendamine. A.2.5 Professionaalne enesearendamine 1. Enda tegevuse hindamine õppeprotsessis. 2. Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine. 3. Kutse- ja erialane enesetäiendamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Töökeskkonnale esitatavad nõuded sõltuvad õppijate erivajadustest, koolituse eesmärgist, õpiväljunditest ja valdkonnast, milles koolitust läbi viiakse. Koolitaja võtab vastutuse töökeskkonna nõuetele vastavuse eest.
A.4 Töövahendid
Töövahenditeks on õpet toetavad, sh info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja muud õppe läbiviimiseks ning loovtegevusteks vajalikud vahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Täiskasvanute koolitajale on olulised võimed ja iseloomuomadused, mis toetavad koostööd, inimese arengut ja loovust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Täiskasvanute koolitaja, tase 8 on kõrgharidusega spetsialist, kes on õppinud täiskasvanute koolitamist ja arendanud oma kompetentse pikaajalise praktilise tegevuse käigus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Täiskasvanute koolitaja kutse ei eelda ühtse ametinimetuse olemasolu. Kutse omanik võib töötada erinevatel ametikohtadel.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine	**EKR tase 8**
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab välja, analüüsib ja üldistab õpperühma õpi- ja erivajadusi, lähtudes sihtgrupi arenguvajadustest ning juhindudes valdkonna arengust. 2. Koostab, analüüsib ja arendab väljundipõhiseid õppekavasid (vt lisa 2 Kutsestandardis kasutatud terminid), lähtudes sihtgrupi õpivajaduste analüüsist ja kavandab ressursid õppekava elluviimiseks. Juhib ja/või nõustab töörühmade tegevust õppekavade koostamisel ja rakendamisel. 3. Valmistab ette konkreetse koolituse sisu ja metoodika, lähtudes sihtgrupi ja õpperühma vajadustest ja õppekavas fikseeritud õpiväljunditest ja varasemast tagasisidest. Loob koolituse sisu ja uuendab/kaasajastab seda lähtuvalt valdkonna arengust. Juhendab ja nõustab koolituse sisu ettevalmistamist ühe või mitme õppekava kontekstis, lähtudes valdkonna vajadusest muuta ja/või uuendada õppekava. 4. Koostab ja/või kohandab õppematerjale, lähtudes õppekavast ja või koolitusprogrammist, teema käsitlemise loogikast ning õppekeskkonna võimalustest. Viitab korrektselt allikatele, arvestades autoriõigusi. Juhendab ja nõustab õppematerjalide koostamist.	

B.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab õppijatele õppekavas ja/või koolitusprogrammis seatud õppe eesmärke. Toetab õppijaid individuaalsete õpieesmärkide seadmisel, aidates siduda neid õppekavast tulenevate eesmärkidega. 2. Rakendab erinevaid võtteid õppimist toetava keskkonna loomiseks, kaasates õppijaid. Kujundab õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna ka keerukates tingimustes, kasutades oma loovust ja kogemust. 3. Juhib õppeprotsessi, pidades silmas õppekavast tulenevaid ja õppijate individuaalseid õpieesmärke. Viib vajaduse korral sisse muudatusi õppe etappide järjestuses ja töövormides, kaasates õpperühma ja arvestades iga üksiku õppija vajadusi. 4. Kavandab ja juhib õpet lähtuvalt õpi-, grupi- ja isiksusliku kasvu protsessidest, soodustades iseregulatsiooni tekkimist õpperühmas. Algatab ja juhib tegevusi vastupanu ületamiseks õpperühmas, kasutades konfliktolukordi õppimise allikana. 5. Koostab hindamisjuhendi ja hindab õpiväljundite saavutamist. Arendab hindamise metoodikat ja juhendab teisi koolitajaid.	
B.2.3 Õppeprotsessi analüüs ja hindamine	**EKR tase 8**
Tegevusnäitajad: 1. Kogub õppijatelt, kaaskoolitajatelt ja teistelt sidusgruppide liikmetelt arvamusi õppeprotsessi kohta, valides selleks sobivaimad meetodeid. Tegeleb metoodikate arendamisega ja juhendab teisi koolitajaid selles valdkonnas. 2. Analüüsib ja üldistab õpitulemusi ning edaspidiseid õpi- ja arenguvajadusi, kasutades sobivaid analüüsimeetodeid, vajadusel otsib lisateavet. 3. Sõnastab hindamiskriteeriumid ja hindab õppeprotsessi. Arendab hindamise metoodikat ja juhendab teisi koolitajaid. 4. Teavitab seotud isikuid koolituse tulemustest ja järeldustest (hinnangud, edasine tegevus, muudatusvajadused jm asjassepuutuv), juhindudes kaasamise ja koostöö põhimõtetest.	
B.2.4 Arendus-, loome- või teadustegevus täiskasvanukoolituse valdkonnas	**EKR tase 8**
Tegevusnäitajad: 1. Panustab täiskasvanukoolituse valdkonna arendus-, loome- või teadustegevusse. Esineb ettekannetega, levitab arendus-, uurimis- ja loometöö tulemusi, kirjutab ja publitseerib artikleid, õpikuid, raamatuid jm täiskasvanukoolituse alast kirjandust. 2. Võtab osa diskussioonidest (üleriigiline ja rahvusvaheline tase, erialaliidud, katusorganisatsioonid vm), tehes ettepanekuid täiendusteks ja/või muudatusteks elukestvat õpet reguleerivatesse dokumentidesse. 3. Osaleb koostöövõrgustike ja töögruppide tegevustes, avaldades arvamust ja tehes ettepanekuid täiskasvanukoolituse valdkonnas ning laiendades võrgustikku. Juhib töögruppe ja/või koostöövõrgustikke, annab ekspertarvamusi. 4. Juhendab, nõustab ja koolitab madalama kutsetasemega või kutseta koolitajaid. Juhendab ja nõustab organisatsioone inimeste arengu toetamisel.	
B.2.5 Professionaalne enesearendamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Reflekteerib ja hindab enda tegevust õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel, toob välja enda tugevused ja arenguvajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks. 2. Tegeleb enesereflekssiooniga, hindab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset seisundit ning võtab kasutusele abinõud tasakaalu saavutamiseks ja säilitamiseks. 3. Hoiab end kursis uuemate suundadega täiskasvanukoolituse valdkonnas. Käsitleb ennast õppijana, vastutab enda arengu eest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Täiskasvanute koolitaja kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Valdab koolitusel käsitletavat valdkonda/teemat/ainet, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega, arvestades valdkonna- ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikate ning õppekavast/koolitusprogrammist tulenevate nõuetega.	

2. Teab täiskasvanukoolituse ja andragoogika põhiprintsiipe ning lähtub koolitusel täiskasvanud õppija eripäradest. 3. Väärtustab täiskasvanud õppijat, järgib oma töös eetilisi norme (vt lisa 3 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks) ja konfidentsiaalsusnõudeid; hoiab kutse mainet ja populariseerib kutset. 4. Järgib täiskasvanuõpet ja teisi valdkonna tegevusi reguleerivaid seadusi. 5. Annab õppijatele tagasisidet kogu koolitusprotsessi vältel. 6. Kasutab korrektset koolituse läbiviimise keelt kõnes ja kirjas. Kasutab vähemalt ühte võõrkeelt, mis toetab koolitaja enesearengut ning suhtleb selles keeles. 7. Kasutab asjakohaseid IKT (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel, hindamisel ja enesearengu toetamisel; oskab allikakriitiliselt veebipõhist infot otsida; teab digiõppe võimalusi ja oskab kasutada sobilikke metoodikaid digiõppe läbiviimiseks täiskasvanute koolituses; oskab luua, kasutada ja jagada veebipõhiseid materjale.
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-06022017-04/9k
2. Kutsestandardi koostajad	Annika Allikas, Eesti Sisekoolituse Arendamise Liit Anu Harjo, Estonian Education Centre Kristel Jalak, DevelopDesign Koolitus & Konsultatsioon Larissa Jõgi, Tallinna Ülikooli Haridusteaduste instituut Tiina Jääger, Eesti Vabaharidusliit Anu Kaiv, Eesti Koolitusfirmade Liit Merle Lõhmus, Tallinna Tehnikaülikool Külli Meier, Danske Bank A/S Eesti filiaal Sirje Plaks, Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras Marvi Remmik, Tartu Ülikooli Haridusteaduste instituut Jevgenia Smirnova, Eesti Töötukassa Terje Veide, Riigikantselei
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	06.02.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	07.06.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2424 Töötajate koolituse ja täiendõppe tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Adult educator, level 8
Soome keeles	Aikuiskouluttaja
Vene keeles	Преподователь взрослых
C.3 Lisad	
Lisa 1 Täiskasvanute koolitaja kutsete kirjeldused	
Lisa 2 Kutsestandardis kasutatud terminid	
Lisa 3 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks	